

Duinmeer

FRANS BEEKMAN

De woorden 'meer' en 'plas' hebben niet dezelfde betekenis. Meren zijn op een natuurlijke manier ontstaan. Plassen, ook in de duinen, zijn door mensenhand gemaakt, zoals bijvoorbeeld door infiltratie van rivierwater, zandwinning of voor recreatiedoeleinden. Er is slechts een handvol grote duinmeren in Nederland, waar bovendien bijzondere vogels broeden.

Langgerekte duinmeren liggen op Texel (De Muy, De Geul), bij Callantsoog (Het Zwanenwater) en op Voorne (Breede Water, Quackjeswater). Op deze plaatsen groeide in het verleden de kust aan. Telkens ontstond er op het strand een rij lage duinen. Aanvankelijk kwam de zee, soms met een slufte, nog achter die zeereep. Op een bepaald moment gebeurde dat niet meer, stagneerde het regenwater en ontstond er een meer. Met behulp van oude kaarten is het eerste begin van zo'n duinmeer vaak goed te dateren. Door de afgelegen ligging en de rietvelden waren het geschikte broedlocaties voor moerasvogels als lepelaars, reigers, meeuwen en tegenwoordig ook van aalscholvers.

Op Voorne is de duinvorming buitengewoon goed gedateerd en dus ook het ontstaan van het Breede Water bij Rockanje. Omstreeks 1900 begon de westpunt van het toenmalige eiland

Voorne, waar de Brielse Maas en het Haringvliet in zee komen, sterk uit te groeien. Vóór de zeereep van 1910 ontstond een groot groen strand met lage duintjes. Een nieuwe zeereep, waar de duinvorming door schermen werd gestimuleerd, sloot in 1926 een langgerekte primaire duinvalei af en spoedig lag er het Breede Water waar de eerste jaren soms nog wel zeewater instroomde. Komend uit de duinen bij de Vogelwei en Strypemonde lag er inderdaad een kilometerbreed duinmeer, letterlijk het Breede Water!

Op de prentbriefkaart met een poststempel uit 1936 kijken we vanaf de nieuwe zeereep landwaarts. Het zijn jonge duinen met stuivend zand en frisse helm. In het duinmeer zijn de kleine duintjes een eiland geworden. Juist die plekken bieden een veilige broedplaats waar roofdieren, zoals de vos, niet bij kunnen komen. Tegenwoordig zijn de duinen bij het Breede Water overigens sterk bebost geraakt.

In de Noord-Hollandse duinmeren broeden lepelaars. Dat is eveneens zo in het Quackjeswater met tegenwoordig ook kleine zilverreigers, die vanuit Frankrijk noordelijker zijn gaan broeden. Het Breede Water is bekend door het massaal broeden van de aalscholver, goed te zien vanaf een uitzichtplatform. De aalscholvers komen in fraaie formaties uit de Noordzee, waar ze gevestigd hebben, aanvliegen. Ook de zeldzame geoorde fuut broedt hier.

Breede Water tussen Rockanje en Oostvoorne. Uitgave M.A. van Soest, hotel 'De Dreef', Rockanje (1936), collectie F. Beekman.

Rockanje aan Zee.

Vogeleilandjes in het Breede Water."

DR. F. BEEKMAN IS
OUD-LERAAR AARDRIJKSKUNDE.